

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 10 juli 2019*

”Begäran om förhandsavgörande – Område med frihet, säkerhet och rättvisa – Förordning (EU) nr 1215/2012 – Domstols behörighet på privaträttens område – Exklusiv behörighet – Artikel 24 led 1 och led 5 – Tvister om sakrätt i fast egendom och om verkställighet av domar – Förfarande för exekutiv försäljning av en fastighet – Överklagande av fördelningen av köpeskillingen från denna försäljning”

I mål C-722/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Bezirksgericht Villach (Distriktsdomstolen i Villach, Österrike) genom beslut av den 19 december 2017, som inkom till domstolen den 27 december 2017, i målet

Norbert Reitbauer,

Dolinschek GmbH,

B.T.S. Trendfloor Raumausstattungs-GmbH,

Elektrounternehmen K. Maschke GmbH,

Klaus Egger,

Architekt DI Klaus Egger Ziviltechniker GmbH

mot

Enrico Casamassima,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-C. Bonichot samt domarna C. Toader (referent), A. Rosas, L. Bay Larsen och M. Safjan,

generaladvokat: E. Tanchev,

justitiesekreterare: enhetschefen D. Dittert,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 16 januari 2019,

* Rättegångsspråk: tyska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- N. Reitbauer, Dolinschek GmbH, B.T.S. Trendfloor Raumausstattungs-GmbH, Elektrounternehmen K. Maschke GmbH, K. Egger och Architekt DI Klaus Egger Ziviltechniker GmbH, genom G. Götz, Rechtsanwalt,
- E. Casamassima, genom H. Walder, Rechtsanwalt,
- Portugals regering, genom L. Inez Fernandes, M. Figueiredo och P. Lacerda, samtliga i egenskap av ombud,
- Schweiz regering, genom M. Schöll, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom M. Heller och M. Wilderspin, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 3 april 2019 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 24 led 1 och led 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Norbert Reitbauer, Dolinschek GmbH, B.T.S. Trendfloor Raumausstattungs-GmbH, Elektrounternehmen K. Maschke GmbH, Klaus Egger och Architekt DI Klaus Egger Ziviltechniker GmbH (nedan tillsammans kallade Reitbauer m.fl.), å ena sidan, och Enrico Casamassima, med hemvist i Italien, å andra sidan. Målet rör ett överklagande av fördelningen av köpeskillingen från en exekutiv försäljning av en fastighet i Österrike.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I skälen 15, 21 och 34 i förordning nr 1215/2012 anges följande:
 - ”(15) Behörighetsbestämmelserna bör uppfylla kravet på förutsebarhet och bygga på den allmänna principen om svarandens hemvist. Det bör alltid kunna gå att bestämma vilken domstol som är behörig utifrån denna princip, utom i vissa bestämda fall när tvistens art eller hänsynen till parternas rätt att själva avtala om behörig domstol gör det berättigat att använda något annat kriterium om anknytning. I fråga om juridiska personer måste hemvisten kunna bestämmas på ett objektivt sätt så att de gemensamma reglerna blir överskådliga och behörighetskonflikter kan undvikas.
 - ...
 - (21) För att rättskipningen ska fungera väl, är det nödvändigt att minimera möjligheten för samtidiga förfaranden och att se till att oförenliga domar inte meddelas i olika medlemsstater. Det bör finnas klara och effektiva regler för att avgöra frågor om litispens och mål som har samband

med varandra och för att undanröja problem som härrör från nationella skillnader när det gäller att fastställa vid vilken tidpunkt ett mål ska anses vara pågående. Den tidpunkten bör ges en autonom definition i denna förordning.

...

(34) Kontinuiteten mellan [konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30), [rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1)] och denna förordning bör säkerställas, och övergångsbestämmelser bör därför införas. Likaså måste kontinuitet råda när det gäller Europeiska unionens domstols tolkning av bestämmelserna i 1968 års Brysselkonvention och de förordningar som ersätter den.”

4 Kapitel II i denna förordning, med rubriken ”Domstols behörighet”, innehåller bland annat ett avsnitt 1, med rubriken ”Allmänna bestämmelser”, och ett avsnitt 2, med rubriken ”Särskilda behörighetsbestämmelser”. I artikel 4.1, som återfinns i avsnitt 1, anges följande:

”Om inte annat föreskrivs i denna förordning, ska talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han eller hon har medborgarskap.”

5 Artikel 7 i förordningen har följande lydelse:

”Talan mot en person som har hemvist i en medlemsstat får väckas i en annan medlemsstat:

1) a) Om talan avser avtal, vid domstolen för uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser.
b) Vid tillämpning av denna bestämmelse, och såvida inte annat avtalats, avses med uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser

– vid försäljning av varor, den ort i en medlemsstat dit enligt avtalet varorna har eller skulle ha levererats,

– vid utförande av tjänster, den ort i en medlemsstat där enligt avtalet tjänsterna har eller skulle ha utförts.

...”

6 I artikel 24 led 1 och led 5 i förordningen föreskrivs följande:

”Följande domstolar i en medlemsstat ska, oberoende av var parterna har hemvist, ha exklusiv behörighet:

1) Om talan avser sakrätt i fast egendom eller nyttjanderätt till fast egendom, domstolarna i den medlemsstat där egendomen är belägen.

...

5) Om talan avser verkställighet av domar, domstolarna i den medlemsstat där domen har verkställts eller ska verkställas.”

Den österrikiska lagstiftningen

EO

- 7 Det följer av 209–212 §§ i Exekutionsordning (lagen om verkställighetsförfaranden) (nedan kallad EO) att fördelningen av medel som influtit vid en exekutiv försäljning av fast egendom ska bli föremål för behandling vid ett sammanträde. För detta ändamål uppmanas borgenärerna att tillkännage sina anspråk på de medel som ska fördelas och att styrka dem genom skriftlig bevisning. Under sammanträdet prövas anspråkens riktighet och deras förmånsrättordning.
- 8 Enligt 213 § EO kan borgenärerna och gäldenären vid sammanträdet om hur köpeskillingen från en exekutiv försäljning av en fastighet ska fördelas bestrida vissa fordringar. Bestridandet kan avse förekomsten, förmånsrätten eller beloppet av en anmäld fordran.
- 9 Enligt 231 § punkt 1 EO ska domstolen genom ett fördelningsbeslut uttala sig i rättsfrågor som tagits upp i bestridandet. Om beslutet rörande bestridandet är avhängigt av att vissa faktiska omständigheter konstateras, så anmodas den berörde, i fördelningsbeslutet, att överklaga denna fördelning.
- 10 Enligt 232 § EO är exekutionsdomstolen behörig att pröva ett överklagande av ett fördelningsbeslut.

AnfO

- 11 Enligt 1 § i Anfechungsordnung (lagen om *actio pauliana*) (nedan kallad AnfO) syftar *actio pauliana* till att säkerställa att bedrägliga rättshandlingar som rör gäldenärens tillgångar förklaras överkställbara gentemot den sökande borgenären och endast gentemot denne. Sådan talan kan föras om verkställighetsförfarandet med avseende på gäldenärens tillgångar inte täcker eller inte skulle täcka borgenärens fordran fullt ut, och om en *actio pauliana* möjliggör full betalning.
- 12 Av 2 och 3 §§ AnfO framgår att en *actio pauliana* kan grunda sig på bedrägligt uppsåt eller undanskaffande av tillgångar, inbegripet förfoganden utan vederlag.
- 13 Enligt 6 § AnfO utgör den omständigheten att den omtvistade rättshandlingen har företagits med stöd av en utsöknings- eller exekutionstitel inget hinder för en *actio pauliana*.
- 14 Såsom framgår av 10 § AnfO kan en *actio pauliana* väckas inom ramen för ett förfarande för fördelning av medel som influtit vid en exekutiv försäljning av fast egendom.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 15 Enrico Casamassima och fru C, vilka har hemvist i Rom (Italien), var sammanboende åtminstone fram till våren 2014. Under år 2010 köpte de en fastighet i Villach (Österrike). I fastighetsregistret registrerades endast fru C som ägare.
- 16 Senare beställdes renovering av den på fastigheten belägna byggnaden hos Reitbauer m.fl. Fakturorna för dessa renoveringsarbeten betalades inte fullt ut, varför Reitbauer m.fl. väckte talan om ersättning gentemot fru C. I en rad domar, varav den första – ännu icke lagakraftvunna domen – meddelades i början av år 2014, bifölls denna talan.
- 17 Den 7 maj 2014 erkände fru C, vid en domstol i Rom, att hon hade en skuld gentemot Enrico Casamassima på 349 772,95 euro. Skulden rörde ett lån av denna storlek, vars återbetalningsvillkor under fem år hade avtalats i en förlikning inför domstol. Dessutom hade fru C åtagit sig att inteckna fastigheten i Villach som säkerhet för denna fordran.

- 18 Genom en hos notarius publicus i Wien (Österrike) registrerad handling av den 13 juni 2014 erkände fru C på nytt nämnda skuld. Den 18 juni 2014 registrerades en panträtt i den berörda fastigheten i fastighetsregistret till förmån för Enrico Casamassima.
- 19 Den första domen till förmån för Reitbauer m.fl. i början av år 2014 till följd av talan om ersättning blev verkställbar först efter det att Enrico Casamassimas panträtt i fastigheten hade registrerats, varför den säkerhet som Reitbauer m.fl. hade i fru C:s fastighet på grund av denna dom hade sämre förmånsrätt än Enrico Casamassimas panträtt.
- 20 Den 3 september 2015 intygade domstolen i Rom den förlikning som hade ingåtts mellan fru C och Enrico Casamassima som en europeisk exekutionstitel, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar (EUT L 143, 2004, s. 15).
- 21 I februari 2016 begärde Enrico Casamassima hos Bezirksgericht Villach (Distriktsdomstolen i Villach, Österrike), som är den hänskjutande domstolen, exekutiv försäljning av den berörda fastigheten. Det framgår av förmånsrättsordningen av borgenärer i fastighetsregistret att det totala priset på 280 000 euro, som fastigheten såldes för under hösten 2016, nästan helt och hållet tillföll Enrico Casamassima, på grund av den realsäkerhet som hade inskrivits i fastighetsregistret till hans förmån.
- 22 För att undvika en sådan fördelning av intäkterna från den exekutiva försäljningen vidtog Reitbauer m.fl. ett antal rättsliga åtgärder.
- 23 För det första väckte Reitbauer m.fl. i juni 2016 en *actio pauliana* vid Landesgericht Klagenfurt (Regiondomstolen i Klagenfurt, Österrike) mot Enrico Casamassima och fru C. Genom beslut som vann laga kraft i juli 2017 avvisade den domstolen denna talan, med motiveringen att den saknar internationell behörighet på grund av att Enrico Casamassima och fru C har hemvist utanför Österrike.
- 24 För det andra bestred Reitbauer m.fl. – vid det fördelningsammansammanträde som hölls den 10 maj 2017 vid den hänskjutande domstolen i enlighet med 209–212 §§ EO, i syfte att fördela intäkterna från den exekutiva försäljningen mellan olika borgenärer – fördelningen av intäkterna vad avser Enrico Casamassima i enlighet med 213 § EO.
- 25 Efter detta bestridande överklagade Reitbauer m.fl. fördelningsbeslutet vid den hänskjutande domstolen med stöd av 232 § EO, varvid det anfördes två grunder för detta överklagande. Den första grunden syftar till att det ska konstateras att fördelningen till Enrico Casamassima av köpeskillingen från den exekutiva försäljningen hade beslutats på ett felaktigt sätt, eftersom hans fordran hade upphört genom kvittning mot det skadestånd han skulle betala till fru C på grund av att han beställt renoveringsarbeten från Reitbauer m.fl. utan hennes samtycke. Den andra grunden, som den hänskjutande domstolen likställer med en *actio pauliana*, gäller erkännandet av skulden av den 13 juni 2014, som enligt Reitbauer m.fl. utformats som en hos notarius publicus registrerad handling i det enda syftet att försvåra för dem att få betalning genom att ta fastigheten i anspråk.
- 26 För att motivera den internationella behörigheten för Bezirksgericht Villach (Distriktsdomstolen i Villach) att pröva en sådan talan åberopade Reitbauer m.fl. artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012. Enrico Casamassima har å sin sida invänt att denna domstol saknar internationell behörighet och gjort gällande att den aktuella talan vid den hänskjutande domstolen i allt väsentligt är av motsvarande beskaffenhet som en *actio pauliana*, vilket är en talan som EU-domstolen redan genom dom av den 26 mars 1992, Reichert och Kockler (C-261/90, EU:C:1992:149), slagit fast att den inte omfattas av denna bestämmelse om exklusiv behörighet.

- 27 Den hänskjutande domstolen har preciserat att det enligt österrikisk rätt vid fördelningsammansrådet kan kontrolleras huruvida det föreligger en fordran samt förmånsrättsordningen mellan fordringar, om det framställts ett bestridande enligt 213 § EO. Om beslutet rörande bestridandet är avhängigt av att vissa faktiska omständigheter konstateras, så anmodas de berörda att inom en månad överklaga fördelningsbeslutet genom ett separat rättsmedel.
- 28 Detta överklagande medför att fördelningsbeslutet inte får verkställas i den omtvistade delen.
- 29 Enligt den hänskjutande domstolen gör överklagandet av fördelningsbeslutet det bland annat möjligt att pröva huruvida en panträtt i fast egendom är sakrättsligt giltig, vilket är vad Reitbauer m.fl. vill uppnå genom sin andra grund för överklagandet. Den hänskjutande domstolen anser att denna möjlighet ger överklagandet av fördelningsbeslutet beskaftenheten av en *actio pauliana*.
- 30 När det gäller den internationella behörigheten att ta ställning till ett överklagande av ett fördelningsbeslut frågar sig den hänskjutande domstolen om behörighetsreglerna vad avser ett sådant överklagande bör analyseras på ett allmänt och abstrakt sätt, eller utifrån varje grund för bestridande som åberopats i ett konkret fall.
- 31 Enligt den domstolen visar förfarandets särdrag, sammantagna, att förfarandet har stark anknytning till domstolarna i den medlemsstat där domen har verkställts eller ska verkställas, eller till domstolen på den ort där panten i form av fast egendom är belägen.
- 32 När det gäller reglerna om exklusiv behörighet för domstolarna i den verkställande medlemsstaten, som föreskrivs i artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012, har den hänskjutande domstolen angett att EO föreskriver att överklagandet av fördelningsbeslutet omfattas av exekutionsdomstolens exklusiva behörighet. Även om det är riktigt att syftet med talan enligt 232 § EO inte i första hand är att motsätta sig verkställighet, eftersom gäldenären redan har förlorat äganderätten till fastigheten genom den exekutiva försäljningen, har fastigheten i detta skede ersatts av köpeskillingen, varför fördelningen av köpeskillingen genom domstolens beslut också ingår i den verkställande myndighetens verksamhet.
- 33 När det gäller reglerna om exklusiv behörighet till förmån för domstolarna i den medlemsstat där fastigheten är belägen, i enlighet med artikel 24 led 1 i förordning nr 1215/2012, har den hänskjutande domstolen gjort gällande att överklagandet av fördelningsbeslutet även omfattas av denna bestämmelses tillämpningsområde, eftersom ett sådant beslut utgör ett steg i exekutionen av en realsäkerhet, vilken slutförs genom fördelningen av köpeskillingen från realiseringen av panten.
- 34 Mot denna bakgrund beslutade Bezirksgericht Villach (Distriktsdomstolen i Villach) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:
- ”1) Ska artikel 24 led 5 i [förordning nr 1215/2012] tolkas så, att invändningstalan enligt 232 § EO vid oenighet om fördelningen av köpeskillingen i samband med exekutiv auktion omfattas av tillämpningsområdet för den bestämmelsen,
- och gäller detta även när en pantborgenärs talan mot en annan pantborgenär
- a) grundar sig på invändningen att denne inte längre har någon panträttsligt säkerställd lånefordran till följd av att gäldenären har en motfordran i form av skadestånd och
- b) dessutom – i likhet med en *actio pauliana* (Anfechtungsklage) – grundas på invändningen att grunden för panträkten till denna lånefordran inte längre föreligger till följd av borgenärsgynnande?
- 2) Ska artikel 24 led 1 i [förordning nr 1215/2012] tolkas så, att invändningstalan enligt 232 § EO vid oenighet om köpeskillingsfördelningen i samband med exekutiv auktion omfattas av tillämpningsområdet för den bestämmelsen,

och gäller detta även när en pantborgenärs talan mot en annan pantborgenär

- a) grundar sig på invändningen att denne inte längre har någon panträttsligt säkerställd lånefordran till följd av att gäldenären har en motfordran i form av skadestånd och
- b) dessutom – i likhet med en *actio pauliana* (Anfechtungsklage) – grundas på invändningen att grunden för panträkten till denna lånefordran inte längre föreligger till följd av borgenärsdynande?”

Prövning av tolkningsfrågorna

- 35 Den hänskjutande domstolen har ställt sina båda frågor, som bör prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 24 led 1 och led 5 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en borgenärs överklagande av ett beslut om fördelning av köpeskillingen från en exekutiv försäljning av en fastighet, vilket syftar till att fastställa dels att en fordran upphört till följd av kvittning, dels att den panträtt som ställts som säkerhet för nämnda fordran inte är sakrättsligt giltig, omfattas av den exklusiva behörigheten för domstolarna i den medlemsstat där fastigheten är belägen eller av den exklusiva behörigheten för domstolarna i den medlemsstat där domen har verkställts eller ska verkställas.
- 36 Det bör inledningsvis erinras om att det framgår av fast rättspraxis att, eftersom förordning nr 1215/2012 upphäver och ersätter förordning nr 44/2001, som i sin tur ersätter konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttsens område, senare ändrad genom konventioner om nya medlemsstaters anslutning till denna konvention, ska domstolens tolkning av bestämmelserna i de sistnämnda rättsakterna gälla även för förordning nr 1215/2012 när dessa bestämmelser kan anses vara likvärdiga (se, för ett liknande resonemang, dom av den 31 maj 2018, Nothartová, C-306/17, EU:C:2018:360, punkt 18, dom av den 15 november 2018, Kuhn, C-308/17, EU:C:2018:911, punkt 31, och dom av den 28 februari 2019, Gradbenštvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, punkt 45 och där angiven rättspraxis).
- 37 Det system för fördelning av allmän behörighet som återfinns i kapitel II i förordning nr 1215/2012 grundar sig på den i artikel 4.1 föreskrivna huvudregel som innebär att talan mot personer som har hemvist i en medlemsstat ska väckas vid domstol i den staten, oavsett parternas medborgarskap.
- 38 Det är endast som undantag från denna huvudregel om att domstolen där svaranden har hemvist är behörig som det i artikel 24 i förordning nr 1215/2012 föreskrivs regler om exklusiv behörighet, däribland vad avser sakrätt i fast egendom och verkställighet av domar. Dessa särskilda bestämmelser om behörighet bör därför tolkas restriktivt.
- 39 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att enligt relevanta bestämmelser i EO ska, det efter en exekutiv försäljning av en fastighet, beslutas om fördelningen av köpeskillingen från denna försäljning vid ett sammanträde som anordnas av exekutionsdomstolen. Vid detta tillfälle ska den domstolen, om en borgenärs deltagandanspråk bestrids, kontrollera vilka fordringar som föreligger och förmånsrättsordningen mellan dem. Om avgörandet av bestridandet är avhängigt av att vissa faktiska omständigheter konstateras, så anmodas parterna att överklaga fördelningsbeslutet genom ett separat rättsmedel.
- 40 I förevarande fall har Reitbauer m.fl. till stöd för sitt överklagande av det aktuella fördelningsbeslutet åberopat dels att Enrico Casamassimas fordran upphört genom kvittning, dels att den panträtt som ställts som säkerhet för denna fordran inte är sakrättsligt giltig. Den andra grunden ska enligt den hänskjutande domstolen betecknas som en *actio pauliana*.
- 41 Även om det inte kan förnekas att överklagandet av fördelningsbeslutet har ett samband med förfarandet för exekutiv försäljning av fast egendom, kvarstår faktum att, såsom framgår av de uppgifter som lämnats till domstolen, de grunder för bestridande som framförs i samband med ett

sådan överklagande kan vara mycket olika i fråga om deras innehåll och således ha en annan rättslig karaktär, så att deras samband med verkställighetsåtgärder eller med sakrätt i fast egendom kan variera avsevärt.

- 42 Såsom generaladvokaten påpekat i punkterna 35, 38 och 48 i sitt förslag till avgörande skulle därför en övergripande analys av överklagandet av fördelningsbeslutet i syfte att fastställa vilka regler om internationell behörighet som är tillämpliga på denna talan strida mot den restriktiva tolkning som gäller för de undantagsregler om exklusiv behörighet som föreskrivs i artikel 24 led 1 och led 5 i förordning nr 1215/2012.
- 43 Mot bakgrund av dessa överväganden ska det prövas om dels artikel 24 led 1 i förordning nr 1215/2012, dels artikel 24 led 5 i denna förordning, gör det möjligt att avgöra vilken domstol som är behörig vad avser respektive grund som Reitbauer m.fl. anfört till stöd för sitt överklagande.

Artikel 24 led 1 i förordning nr 1215/2012

- 44 När det gäller behörigheten för domstolarna i den stat där fastigheten är belägen, i enlighet med artikel 24 led 1 i förordning nr 1215/2012, har EU-domstolen upprepade gånger slagit fast att denna exklusiva behörighet inte gäller alla typer av talan som rör sakrätt i fast egendom, utan endast sådana som både omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1215/2012 och syftar till dels att fastställa vad en fastighet omfattar eller består av eller vem som äger eller besitter den, eller huruvida egendomen belastas av andra sakrätter, dels att säkerställa att rättsinnehavarna åtnjuter skydd för de befogenheter som är knutna till deras rätt (dom av den 3 april 2014, Weber, C-438/12, EU:C:2014:212, punkt 42, dom av den 17 december 2015, Komu m.fl., C-605/14, EU:C:2015:833, punkt 26, och dom av den 16 november 2016, Schmidt, C-417/15, EU:C:2016:881, punkt 30).
- 45 Det är nämligen inte tillräckligt att talan berör en sakrätt i fast egendom eller har ett samband med en fastighet för att domstolen i den medlemsstat där fastigheten är belägen ska vara behörig. Det krävs tvärtom att talan grundar sig på en sakrätt i och inte på en obligationsrätt till fast egendom (dom av den 16 november 2016, Schmidt, C-417/15, EU:C:2016:881, punkt 34).
- 46 När det, för det första, gäller grunden för överklagandet som syftar till att det ska fastställas att Enrico Casamassimas fordran upphört till följd av kvittning ska det påpekas att det Reitbauer m.fl. försöker uppnå genom en sådan invändning är att bestrida förekomsten av den fordran som gjorts gällande mot dem i samband med fördelningen av köpeskillingen från den exekutiva försäljningen.
- 47 Även om det är riktigt att förekomsten av fordran har fungerat som grund för tillkomsten av realsäkerheten och det efterföljande verkställighetsförfarandet, så grundar sig denna kvittningsinvändning inte på en sakrätt. Frågan huruvida Enrico Casamassimas fordran gentemot sin gäldenär upphört genom kvittning är därför inte kopplad till de skäl som gör det möjligt att tilldela domstolarna på den ort där fastigheten är belägen exklusiv behörighet, det vill säga kravet att kontroller, undersökningar och medverkan av sakkunniga måste ske på plats (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 december 2015, Komu m.fl., C-605/14, EU:C:2015:833, punkt 31 och där angiven rättspraxis).
- 48 När det, för det andra, gäller grunden varigenom Reitbauer m.fl. bestrider giltigheten av notariatshandlingen om erkännande av skuld mellan Enrico Casamassima och fru C den 13 juni 2014, som fungerat som grund för den exekutiva försäljningen, och varigenom Reitbauer m.fl. yrkar att denna handling ska förklaras sakna sakrättslig verkan gentemot dem, ska det påpekas att prövningen av en sådan argumentation varken kräver en bedömning av de faktiska omständigheterna eller tillämpning av regler och bruk på orten där fastigheten är belägen på ett sådant sätt att det är motiverat att tillerkänna en domstol i den medlemsstat i vilken fastigheten är belägen behörighet (dom av den 10 januari 1990, Reichert och Kockler, C-115/88, EU:C:1990:3, punkt 12).

- 49 En sådan grund, som den hänskjutande domstolen jämför med en *actio pauliana*, stöder sig nämligen på fordringsrätten, som är en borgenärs personliga rätt gentemot sin gäldenär, och har till syfte att skydda den säkerhet som borgenären kan ha i gäldenärens egendom (dom av den 4 oktober 2018, Feniks, C-337/17, EU:C:2018:805, punkt 40).
- 50 Följaktligen, och såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 58 i sitt förslag till avgörande, förutsätter en prövning av frågan huruvida förutsättningarna för en *actio pauliana* är uppfyllda inte en bedömning som är strikt knuten till den ort där fastigheten är belägen, vilket skulle motivera exklusiv behörighet för domstolarna i den medlemsstat där fastigheten är belägen.

Artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012

- 51 Inledningsvis bör det erinras om att enligt denna bestämmelse har, vad avser talan om verkställighet av domar, domstolarna i den medlemsstat där domen har verkställts eller ska verkställas exklusiv behörighet, oberoende av var parterna har hemvist.
- 52 Enligt domstolens praxis omfattar tillämpningsområdet för artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012 förfaranden som syftar till att ta ställning till invändningar avseende begagnande av tvångsmedel, utmätning eller handräckning avseende lös eller fast egendom för att säkerställa ett effektivt genomförande av domar och officiella handlingar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 mars 1992, Reichert och Kockler, C-261/90, EU:C:1992:149, punkt 28).
- 53 Vad för det andra gäller den grund som har åberopats av Reitbauer m.fl. och som syftar till att det ska fastställas att Enrico Casamassimas fordran har upphört till följd av kvittning, ska det påpekas att en materiell prövning av en sådan invändning ligger långtifrån frågor som rör genomförandet av verkställigheten i sig.
- 54 Det framgår dock av domstolens praxis att den särskilda koppling som krävs enligt artikel 16 led 5 i konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, senare ändrad genom konventioner om nya medlemsstaters anslutning till denna konvention, vars bestämmelser återges i artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012, innebär att en part inte kan åberopa den behörighet som den bestämmelsen ger domstolarna i den medlemsstat där domen har verkställts eller ska verkställas för att, såsom ett undantag, anhängiggöra en tvist vid dem som omfattas av behörigheten för domstolarna i en annan medlemsstat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 juli 1985, AS-Autoteile Service, 220/84, EU:C:1985:302, punkt 17).
- 55 Vad, för det första, gäller den grund som den hänskjutande domstolen jämför med en *actio pauliana*, ska det påpekas att Reitbauer m.fl. genom denna grund inte i sig bestrider de åtgärder som vidtagits av de myndigheter som ansvarar för verkställigheten, varför en sådan talan inte uppfyller det krav på anknytning som krävs i förhållande till verkställigheten på ett sätt som gör att det är motiverat att tillämpa regeln om exklusiv behörighet i artikel 24 led 5 i förordning nr 1215/2012.
- 56 Mot denna bakgrund, och för att ge den hänskjutande domstolen alla nödvändiga uppgifter för att avgöra det aktuella målet, är det nödvändigt att, såsom generaladvokaten har gjort, pröva huruvida artikel 7 led 1 a i förordning nr 1215/2012 kan utgöra rättslig grund för den domstolens internationella behörighet med avseende på den *actio pauliana* som är aktuell.
- 57 Enligt denna bestämmelse får, om talan avser avtal, talan mot en person som har hemvist i en medlemsstat väckas i en annan medlemsstat, vid domstolen för uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser.

- 58 I detta avseende har domstolen redan slagit fast att en *actio pauliana*, när den väcks på grundval av fordringar som har sin grund i skyldigheter enligt avtal, omfattas av begreppet ”talan [som] avser avtal”, i den mening som avses i artikel 7 led 1 a i förordning nr 1215/2012 (dom av den 4 oktober 2018, Feniks, C-337/17, EU:C:2018:805, punkt 44).
- 59 I förevarande fall har – såsom Reitbauer m.fl. och Europeiska kommissionen gjort gällande vid förhandlingen – den andra grunden för överklagandet, som den hänskjutande domstolen jämfört med en *actio pauliana*, åberopats för att det ska fastställas att den panträtt i fastigheten som fru C upplåtit till förmån för Enrico Casamassima inte är sakrättsligt giltig i förhållande till Reitbauer m.fl. Fru C är gäldenär i förhållande till båda dessa borgenärer genom avtal och svarandens hemvistforum skulle därför kunna kompletteras med det forum som tilläts i artikel 7 led 1 a i förordning nr 1215/2012.
- 60 Ett sådant forum uppfyller, med beaktande av de avtalsmässiga förbindelserna mellan borgenärerna och fru C, såväl kraven på rättssäkerhet och förutsägbarhet som målet om en korrekt rättskipning.
- 61 Det skulle således stå personer som har fordringar enligt ett avtal fritt att väcka en *actio pauliana* vid domstolen ”för uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser”, vilket är det forum som är tillåtet enligt artikel 7 led 1 a i förordning nr 1215/2012. I förevarande fall söker Reitbauer m.fl., genom sin andra grund, ta tillvara sina intressen angående uppfyllandet av förpliktelser som följer av avtal om renoveringsarbeten, vilka de har ingått med fru C. Av detta följer att ”uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser”, enligt artikel 7 led 1 b i samma förordning, är den ort där de arbeten som avtalet avser har utförts, det vill säga i Österrike.
- 62 Mot bakgrund av dessa överväganden ska tolkningsfrågorna besvaras enligt följande. Artikel 24 led 1 och led 5 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en borgenärs överklagande av ett beslut om fördelning av köpeskillingen från en exekutiv försäljning av en fastighet, vilket syftar till att fastställa dels att en fordran upphört till följd av kvittning, dels att den panträtt som ställts som säkerhet för nämnda fordran inte är sakrättsligt giltig, inte omfattas av den exklusiva behörigheten för domstolarna i den medlemsstat där fastigheten är belägen eller av den exklusiva behörigheten för domstolarna i den medlemsstat där domen har verkställts eller ska verkställas.

Rättegångskostnader

- 63 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

Artikel 24 led 1 och led 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas så, att en borgenärs överklagande av ett beslut om fördelning av köpeskillingen från en exekutiv försäljning av en fastighet, vilket syftar till att fastställa dels att en fordran upphört till följd av kvittning, dels att den panträtt som ställts som säkerhet för nämnda fordran inte är sakrättsligt giltig, inte omfattas av den exklusiva behörigheten för domstolarna i den medlemsstat där fastigheten är belägen eller av den exklusiva behörigheten för domstolarna i den medlemsstat där domen har verkställts eller ska verkställas.

Underskrifter